

De 4° Præto Qualitatis.

Obj. In unum Relatum hęc multes trīs, pot' cogeri quin oę
 illi cogant; Uę si p' heat ptes fcs, sat est cogere unum füm, ut cogat p, q
 ubi cogant; qđ hoc ppter n' vñ oib; Relat'is. P' qđ Relata e' Mat' uendicant ptes
 trīs, ut totum ptes p'componentes; Uę pta par'ia, q' respiciunt p unam Relat'em;
 negunt sibi cognitiōem saltem confusam oīum trōrum: cum. n. ille rñ adde' trīs adde'g
 trīs, n' pot' n' illis cogi adaguate. In uō Relata n' uendicant ptes trīs, id' a qua bñ
 ad unum, atq' ap' ptes trās ti; et p' singulas Relat' referunt ad singulos trīs; ut p' ad
 füm, sile ad aliud: tunc ut cogat sub una Relat' sat' ē cogere trīm illi rōi tem
 non uero omnes; Uę si cogat p' primi geniti, suffit qđ cogat ipse primo genitus; etc
 Relat'is.

Caput octauum.

De Qualitate.

Habet tres partes: in prima det; Qualitas e' id, q' res dicunt qua
 ter. In secunda diuidit' in quatuor spēs, prima e' habitus, e' d'is positio;
 secunda natis pōa, e' impōa; tertia patibilis qualitas, e' passio; quarta
 trā e' figā. In tertia se numerant' tria attributa Qualitatis, de qua
 bę art. 4° sequentis q'stionis.

Qualitas unica

De nā spēs, e' alt'is Qualitatis.

Art. 19

Explicat' defio, e' essentia Qualitatis.

Qualitas d' a Thō. Id, q' res dicunt q'les: id est; Qualitas e' oīz complet'
 perficiens Subiam tam in cōdo, qm' in opando. Prima par'ia consistit le d'ici
 tale pōitio to grīs, e' respicit entia n' Præntalia. Reliq' pōunt' to d'ici; e' eac la
 dunt' eadem Prænta: nam Subia n' e' se ipsam, neq' ē p'ium imne opandi; Uę
 q'les sōt' ornal' Subiam extōem Relat' ad füm; Actio e' Passio se uia ad q'le
 es, n' uō ipse e' p'lectōis. Reliq' Prænta supponunt iam Subiam q' tam in suo
 cō. Vñ collig' vocem f'iam Qualit' e' ornatum, e' q' f'iam Subia in cōdo,
 e' opando; qm' f'iam f'iam comunicat' Subia. Collig' etiam, de f'iam

De 4° Provento Qualitatis
 fra essentia resultans ex triu gntij in re aliq nati spectata; ut cana spij hois. Fija
 e gntas resultans ex triu gntij in se spectata, idest, nulla ha rae subti, in q est; ut
 angulus, trianguhu, & cetera.

Rogas primo quid Qualitas quj summum dividat in haec qtuor
 membra, tamq in uoj spij? R. affie. P. qd Qualitas in coi e uerum quj sum
 mum: go diuidit in aliq spij: n dant alia pter assignatas: go st uie spij. Rog. 2°
 Willa spij sint in fima, an subalterna? R. ca subalterna. P. qd 1° diuidit in
 uoj spij huum, & diuisionum; & reliq st in suas spij infimes. Rogas 3° A pti
 diuio sic imina? R. affie. P. qd in Qualitem in coi, & hoj qtuor spij nit in
 iacet uiam: go diuisio est immediata.

Rogas 4° A diuisio sit adqta? R. affie. P. qd tunc diui
 sio e adqta, qd membra diuidentia ex hauriunt totum diuim: & p dta membra
 ex hauriunt totam Qualitatem: go diuisio adqta. Menor qd triu collectio, qd
 collunt spij Qualitatis, & referunt a conim. hoc to: qrum ultimam sequitur,
 qd e d' Inoma; gnuis a t' alia pber: sic aut het.

Tot st spij Qualitij, qd st mi deniandi Subiam qlem: ad
 Simi st qtuor: go qtuor st spij Qualitij. P. Mi; qd qit q'ltas La fte Subiam
 pornem ad eiu ee Cuiasit coienter, sine discoienter); F pornem ad eiu opari,
 & pornem ad eiu gntem. Si primam, constituit primam spim, i, huum, & diu
 sionem: si 2^a aut e prium opois, aut triu illius: Si prium, constituit 2^a spim;
 R. est, natem poam, & impiam. Si triu, constituit tertiam. Si deniq affit in orie
 ad eiu Quantem, constituit qrtam: go qtuor st mi deniandi Subiam proprie, &
 accidentali qlem; & coiter qtuor st spij Q'ltij, ad qj p'inent ois gntes siue na
 turales, siue supernaturales.

Rogas ulto Possit ead Qualitas rati in diuisa fiali
 tai e illum diuisa plinora ad diuisa spij Qualitij? R. affie; & p adentem
 collectioem d' d' q'pui Copium beneat qd illam n' scatur. P. qd calor
 q' est una gntas ralis: & tn in diuisa fialitij q' illum diuisa p'inet ad diuisa
 spij Qualitatis: qd ead Q'ltas pot plinere ad diuisa spij. P. Illinori; qd calor,
 q' tenus affit ignem coienter ad eiu nam, p'inet ad huum; q' tenus illum affit, ut
 prium opois, p'inet ad natem poam: q' tenus deniq e triu q'ltas e ipsam opoem,
 p'inet ad palibilem gntem: go una, & ead gntas ralis in diuisa fialitates pot
 pertinere ad diuisa species.

Dices:

Cap. octauum, qstio unica

Vicij: Viri specij constitutum qd diuisas diuis: qd diuisa diuisa
constitunt diuisas etias: qd si calor p[er]net ad diuisas specij, hebit diuisas etias; qd n[on]
dm. Qd dicitur Conf. Calor hebit diuisas etias a p[er] rei, N[on] t[ame]n; p[er] illud, amodo
t[ame]n. Hoc aut[em] n[on] inciderit, qd p[er] diuisas frater[um] lot[um] p[er] illud dicitur, hebit et diuisas
etias p[er] illud lot[um] dicitur. Sicut Petrus heit multos g[ra]tias p[er] illud dicitur, et essiat
dicitur in se. Nam r[ati]o Petricitatis essiat distinguit a r[ati]o frate[rum] heit, si qd p[er] n[on]
aitur una n[on] includit essiat in alia. Qd n[on] inciderit; foret aut[em] si eadem r[ati]o
hebit diuisas etias dicitur a p[er] rei.

Artus 3.
Quomodo Qualitas specij in se distinguatur?

Notandum p[ri]mo, Habitum sumi p[ri]mo pro H[abitu] q[ui] constituit ultimum Pr[inci]pium: q[ui]
pro qualitate producta p[er] nos[tra]s actus, ad illos q[ui] inclinatur, quae d[icitur] p[er] actibus
n[on]n[on] arguta: Q[ui] late p[er] late sumi p[er] qualitatib[us] i[n] sp[eci]e, si sint h[abitu]s, si d[icitur] sp[eci]e: q[ui]
p[ro]p[ri]e p[ro] sp[eci]e d[icitur] a dispositio[n]e, q[ui] d[icitur] Qualitas b[on]a, t[ame]n male afficiens sub[st]antum,
q[ui] difficile abijci pot[est]. Sicut dispositio sumi p[ri]mo p[er] q[ui]cumq[ue] fr[ater] subiectum dispo
nenti: secundo pro forma p[re]parante subiectum ad ulterior[em] formam; ut
dispositio ad formam subiectam. Q[ui] late p[er] Qualitatib[us] p[ri]mae sp[eci]e, siue sint
habitu]s, siue d[icitur] sp[eci]e. t[ame]n p[ro]p[ri]e p[er] sp[eci]e d[icitur] diuisa ab habitu, quae definitur Qua
litas b[on]a, vel male afficiens sub[st]antum, q[ui] facile abijci pot[est]. Et sic Con
tinuam[us] differt sp[eci]e ab H[abitu].

Quia d[icitur] d[icitur] imlibet sp[eci]e qualitas d[icitur] n[on]n[on] affectu; q[ui] n[on]n[on] q[ui]
in se distinguatur h[abitu]s, et d[icitur] sp[eci]e, sic de alij. Q[ui] distinguuntur et accidentaliter. Opium tenet
a de h[abitu]s, et d[icitur] sp[eci]e, de q[ui] t[ame]n p[ro]p[ri]e, q[ui] capelli facile, t[ame]n difficile a sub[st]anto, n[on] arguit
d[icitur] nomen etiale, sed accidentale: sed h[abitu]s, et d[icitur] sp[eci]e distinguuntur p[er] hoc, qd e[st] facile, aut
difficile capelli; (ut patet ex de p[ri]ncipib[us] Art[is] h[abitu]s); qd distinguuntur t[ame]n accidentaliter. Conf[ite]r,
q[ui] si capelli facile, t[ame]n difficile argueret d[icitur] nomen sp[eci]em, sed r[ati]o, calorem qui
e[st] in igne, distinguuntur sp[eci]e ab illo, q[ui] est in aq[ua] calida (q[ui] n[on]n[on] difficile, aliter facile
capelli); hoc n[on] est d[icitur]m: qd n[on]n[on] illud.

Itaq[ue] t[ame]n q[ui]litas sp[eci]e in coi[n]t[ra] q[ui]litas afficiens sub[st]antum p[er] om[n]i
ad illud q[ui] n[on]n[on], q[ui]litas si facile capelli a sub[st]anto d[icitur] d[icitur] sp[eci]e, si difficile, d[icitur] h[abitu]s.
Vn[de] collit[ur], h[abitu]s, et d[icitur] sp[eci]em n[on] p[er]f[er]ri ex eo, q[ui] p[ro]p[ri]e postulent, t[ame]n n[on] postulent
ca[us]a

De 4° Præto Qualitatis

caj facile, & diffinibz expulsoy. Neq et ex eo qd pcedant, t n pendent à eâ
effiente in fieri, & conseruari; qâ hæc discrimina hent se qsi: nati, & uo fra tr.
Un colles, ides oij has spēs hère duo noia, qâ n dat unqst nomen i qd pro
prie sigent. Id qd hñ, & diffio; atq prima spēs: dicit de alij.

Pr de natu pōa, & impōa; qâ pōa hōto ē: pōa infita à
nā ad solam opōem: impōa ē inbecillitas pōa pōa ad opōem: Id hæc nō distingunt
acciatr: qō tm accidentat. Pr illi; qâ ead hōto q tēto efficax ad opōem dī pōa,
q tēto hñius efficax, dī impōa; ut pōa uidendi in iuvene ē pōa, in senē impōa: Id hæc
dīcrimen ē acciale: qō pōa & impōa sol acciatr dīunt. Quare 2ª spēs Qualitatis
dī pōa, & impōa; in q pōmunt oij q lites, q ornant ad opōem Subia, sūa alioq facile,
sūa sufficite operentur: q dīcrimen ē acciale.

Pr de patibilibz q lites, & passione, qâ dīcrimen, & breuitate
transire dīcrimen acciale: atq patibilibz q lites, & passio q hæc in se dīunt, ut
pōt ex illarū defiqz: qō acciale tm dīunt. Maior pōt in rōre natus, q ē patibilibz
q lites, & euid spōi cum rubra ex ueracundia; etc. In hac spē collocant oij q lites,
q pōt operūm, ut canty, etc. Sūa alioq breui transcant, sūa dīcrimen: q
dīcrimen ē accidentale.

Pr tand de fra, & figā: qâ eā autr in subto, t eā illud, dī
crimen acciale: Id ead frā pōt q lites q considerata ē subto, Uq trianangl
consideratq tm se, dē figurā; & consideratq in subto, Uq in sapide, Id frā: qō
frā, & figurā distingunt acciatr. Diuidi aut figurā in in rōm, & cetera nam.
Terna ē, q figt subto, & n mutat, nī ipsum rōm mutat. Et hæc ē pōmunt
iustā. Latina cōt subto in omē ad lum; & falsa qm mutatione in to, uariar.
q nihil uideri dīcrimē dītu, ad quod pertinet.

Art. 4°

De attributis Qualitatis.

Trias Qualitatis attributa. Primum, hère pōmunt, qū suscipere magis,
omnibus; q n sē uā pōmunt; qâ nec soli Qualitati cōiunt; sūq cōiunt et aliq
altoribz: nec toti, qâ primum n cōuenit coloribz medijs, Uq flauo, aut nīdī,
tum n cōit pōmunt, neq figuris. Sum est, ut tm Qualitatem res dīcunt pōmunt sūtes,
aut diffites; qâ ē pōmunt q tō mō; nī illiq de sūtatudē aptāti, & pōmunt, &
per

Cap. octauum. Quæstio unica

per se, prout abstractis à graduali, & specifica. Dicitur aptari, ut coiat uni soli qua-
litate, si daretur in mundo. Dicitur p[ro]p[ri]e, ut excludatur similitudo in duas substantias,
quod dicitur proprie per se, & p[ro]p[ri]etates. Dicitur p[ro]p[ri]e, ut excludatur similitudo
falsis, & duo sunt ubi dicitur similes. Dicitur, quod similitudo, & dissimilitudo ita sumpta coit
iis, ac solis similitudo p[ro]p[ri]etatis, ex parte singulari, signate coibus. q[ue] et a

Nota, similitudinem & dissimilitudinem fundari in uite, seu coia g[ra]du-
ali, & sp[eci]fica: illa datur in duas g[ra]dus aque intensas, & p[ro]p[ri]e. Hoc in duas eiusd[em] sp[eci]es,
v[er]o alio. Similitudo g[ra]dualis n[on] coit figuris, & p[ro]p[ri]e; quod n[on] h[ab]et g[ra]dus. De similitudine g[ra]duali g[ra]dus
& supponit sp[eci]ficam. Gaffie. Vn[de] in duas g[ra]dus aque intensas datur similitudo in n[atu]ra, & in
g[ra]dus: si uero n[on] fuerint aque intensas dabitur similitudo in n[atu]ra cum dissimilitudo in g[ra]dus: n[on] t[ame]n pot[est]
dari similitudo in g[ra]dus cum dissimilitudo in sp[eci]e. V[er]o in albeo, ut dicitur in g[ra]dus ordine ut dicitur,
quia similitudo g[ra]dualis n[on] supponit sp[eci]ficam, n[on] vice versa; ut sit in albeo ut tria
& albedinem ut dicitur. Nec sit & dicitur in g[ra]dus, sed in sp[eci]e in se. Dicitur albeo, & g[ra]dus
simpliciter & dicitur, ut coiant in colore, quod est g[ra]dus.

Obiicitur se h[ab]et ad g[ra]dus, & in g[ra]dus ad quantam, ita se h[ab]et simi-
ludo, & dissimilitudo ad qualitatem. Sed obicitur, & fundari in coia in n[atu]ra; sed in coia
partium: quod similitudo non fundatur in coia in n[atu]ra, sed in intensioe g[ra]dum. V[er]o loq[ui]
si dicitur p[ro]p[ri]e, V[er]o in substantia facit, in quantitate facit agere, in qualitate facit sentire.
Similitudo in g[ra]dus proprie, ut in in g[ra]duali. Non sufficit aut[em] quod h[ab]et coia in
n[atu]ra quantitate, ut dicitur dicantur æquales, quod æquitas segeti communem iuriam, quod si est de
essentia quantitate; similitudo uero segeti g[ra]dum intensiuam, quod proprie datur in substantia g[ra]dus.
Vn[de] n[on] satis est quodlibet coia in n[atu]ra ad similitudinem, sed in n[atu]ra qualitatis.

Quæritur de similitudine & dissimilitudine sint reales, an
n[on] est. Obiicitur, quod se loquendo esse reales; quod p[ro]p[ri]e h[ab]et coia n[on] sita. Quæritur alio[quin] p[ro]p[ri]e
casu similitudinis & dissimilitudinis, quod si referuntur qualitates, referantur et sub-
stantia. Obiicitur, quod dicitur dicitur, quod est in re, sufficit, ut n[on] dicat ab equo; obicitur
æquitate fundata in quantitate sufficit, ut substantia sit agere; quod satis sufficit dicitur simi-
ludo in qualitate, ut quod illam substantia dicantur si sita.

Cap. nonum.

De sex ultimis Prædicamen-
tis.

De Actione, & Passione.

In hoc capite breviter percurritur Plus sex illa. Prænta; tum quia unquam sunt, tum quia alibi uti De illis agit. De seipis in Quæstionibus tradenti. Quæ

Quæstio 1^a

De Actione, & Passione.

Artus

Quæ sit Actio, & Passio, etia, & definitio?

Actio definitur ultimus cuius agentis, quatenus agens est; id est, est motus, qui officium insinuat in effectum; se dependia effectus a causa; quatenus dependia identificari cum effectui. De ultimo, ut excludamur præsubstantiales, huius, spes, & potest, quatenus mediis agentis operari. De præsubstantiale, & tamquam ultimum præsubstantiale; ultimum, quatenus imminet attingit effectum est Actio. Actio, quatenus agens est, quatenus Actio est præsubstantiale agentis, quatenus agens agit: unum rejiciuntur tunc alterum immamentium, quatenus est, præsubstantiale illius, quatenus agens agunt, sed quatenus patiuntur. Ad id etiam aliquid fit, quatenus Actio est medium, quatenus imminet præsubstantiale effectui: seu est dependia, se calentes, quatenus effectui immmediate pendet a causa. Unum colligit, Actio est includit: essentia duplicem rationem; alterum ad primum, alterum ad tertium, in quibus reperitur.

Passio est cuius patientis, quatenus agens patiens est, quatenus mediante forma recipit. Præsubstantiale, Passio est motus, quatenus mediante substantiam præsubstantiale, & præsubstantiale recipit in se forma ductam ab agente. Non dicitur cuius primum, quatenus actio præsubstantiale dicitur in substantiam potest, mediante quatenus recipit forma quatenus nullam. Non dicitur ultimum, quatenus post præsubstantiale. Legitur fit in substantiam, quatenus ultimum recipit in illa. Ut calor quatenus post calorem factum hunc passivum, ultimum recipit in aqua. Illi tantum substantiam præsubstantiale, & præsubstantiale mediante Passio recipere forma, ut excludamur aliquid res, quatenus non recipiunt forma præsubstantiale, & præsubstantiale; de ratione, & mediante Passione; ut patet in eodem capite aqua.

Artus secundus.

De speciebus Actionis, et Passionis.

Actio 1° dividitur in creativam, &eductivam: Creativa est ductio aliquid rei ex nihilo seu independentem a substantia; ut creatio Antichristiana est ductio rei dependentem a substantia

Cap. nonum. Quæstio unica.

to, ut p̄ductio fr̄a equi in m̄a; calorij in ligno. 2° diuidi Actio in immanentem, & tran-
seuntem. Immanens ē, q̄ manet in ead̄ p̄a, a q̄ elicit̄, & in ead̄ p̄e illij, q̄ h̄et p̄e; ut illio
in illa, uolūtio in uoluptate. Un emanationes p̄a^{is} sp̄ualium s̄t immanentes, q̄ manent
in ead̄ p̄a, a qua in m̄e egrediunt̄; ut emanatio illius in anima. Emanationes uero
p̄a^{is} corporaliū s̄t transeuntes, q̄ eliciunt̄ immediatē à fr̄a Subiali, & recipiunt̄ in m̄a,
Mediante Quantitate.

Actio transiens ē, q̄ n̄ recipit̄ in p̄a, a q̄ elicit̄; sine transeat
in diuisum sup̄ior; ut illuminatio a Sole in aerem; siue in diuisam p̄am, & p̄am eius du-
p̄ij; ut Passio p̄ h̄omatij a sensu cōi in p̄asiam. Ad transeuntes p̄tinent oīes p̄ducti
ēy h̄um̄, sp̄ecierum impressari, Creat̄, & gr̄oey Subiales, & aliquæ accidentales.
Dico: Actio Transiens n̄ ē in agente, s̄ in patiente, in q̄ recipit̄; q̄ d̄ h̄uic alius, n̄ il-
lius. Q̄ d̄ d̄t Arist. Non est in agente intrinseca, (Act); cativica, (Act); Suffit. n̄ q̄
cativica affiat, & denotet agens, ut d̄icor̄ eius aij.

Diuidi Actio in uitalem, & n̄ uitalem. 1^a est, q̄ p̄cedit̄ p̄io ui-
te coniuualto; ut illio, uolūtio. 2^a, q̄ n̄ p̄cedit̄ à p̄io uitale; ut calefactio ab igne. Dis-
plicat h̄ac diuisio, q̄ in utroq̄ membro collocauit̄ Actioey Subiales, & Accidiales; q̄ est
prima rōis diuisio. Diuidi Actio, in successiuam, & instantaneam. De q̄um
h̄istōia alibi agendum ē. Passio diuidi ijsd̄ m̄is, q̄ Actio, cui r̄et. Non d̄r̄ uō tran-
siens ex ead̄ Passio transeat in aliud Subtium, s̄ q̄ r̄et Actioi transeunti.

Obj. Actio, & Passio successiuæ id̄ significari cum motu: s̄t motus
& h̄uic; (s̄ q̄ d̄ eius r̄et̄ ē ens in cōi, q̄ ē h̄uic); q̄ Actio, & Passio erunt etia
Actio & Passio. Q̄ d̄ d̄t Arist. q̄ motus cuius sit fluxus fr̄a, seu fr̄a fluxus, n̄
h̄et in sumat uicem; (s̄ q̄ d̄ n̄ est in una rōe, ex q̄ sortiar̄ utōm gr̄ij), s̄t spec-
tat ad diuisa Prænta, q̄ resp̄it̄ diuisit̄m r̄ion̄, & motu fiunt. Actio uō, & Passio
& r̄et̄ diuisam in p̄ij, t̄n̄ in cōi Actio sumit uicem ab agente; Passio à subiecto q̄
eod̄ m̄a q̄libet afficit, & denominat.

Indt. Motus n̄ ē ens Præntale, q̄ ē imp̄ij: s̄t Actio, & Pas-
sio successiuæ id̄ significari cum motu: q̄ d̄ s̄t imp̄ij, & n̄ Præntales. Q̄ d̄ d̄t Arist.,
motus n̄ ex se ē imp̄ij, q̄ partim ē in fieri, partim in facto esse, & nunquam
totus. Ad uō Actio, & Passio æque p̄fecta s̄t in tempore, atq̄ in instanti. S̄t
aliquæ illor̄ n̄ cōiunt̄ tota s̄t, id ē accidentis rōe motus, cum q̄ idem significari: rōe
uolūtio, & s̄m suam n̄am s̄t p̄fecta, & absolute.

Quæstio

pertinet ad Præsentia huj; at ibi p̄bit. S. Spej Ubi, Spej h̄ h̄ ead; Ubi sur
 sum deorsum; ante, & retro: q̄o quæriunt ab eadem sp̄a. Ubi tam spej Ubi, q̄m
 si appellari illis reib; q̄ inicitate, q̄m in se h̄ent, q̄ quæriant ex diversis
 sp̄is.

De Situ ead; s̄t opiniones, quas de Ubi attingimus. Quod si
 dicitur e' magis intrinsecus, q̄ res e' in loco cum certa partium dispositione. P̄, quia e' si
 tuatum e' donatio intrinseca rei: q̄o quærit ab aliq; sp̄a intrinseca. Itaque sp̄a
 huj; effus; Ubi e' constituere rem in loco absolute loquendo: at uo frater effus; Situs
 e' constituere rem in loco cum certa partium dispositione, dicitur: hic autem dicitur e' frater
 & dicitur reij: s̄t fundatis, q̄ e' magis prius.

In locis e', Situm s̄t inveniri in corporibus: q̄a tot
 hæc h̄ent p̄s. Cotes e', Latus p̄e Ubi, q̄m Situm, q̄m Ubi e' e'bus sp̄a
 libus, & corporalibus: Situs uo e' e'bus corporeis. Cotes e' Ubi, & Situm,
 q̄m sit reij, & distinguunt in se tm̄ uat: q̄a Situm ut aliud e', q̄m dicitur funda
 tis, q̄m h̄ent p̄s Ubi: s̄t dicitur partium fundatis q̄ distinguunt e' p̄e' cap:
 s̄s p̄ibus; siq̄ totum h̄ distinguunt rati e' suis p̄ibus; q̄o magis Situs ab Ubi.

Art. 2°

De speciebus Ubi, et Situs.

Ubi q̄o summum dividit in Ubi circumscriptivum, & definitivum, tam
 q̄m in p̄s Subalterna. Circumscriptivum e' magis, q̄ res e' tota in toto sp̄o & pars
 in p̄e sp̄a. Res in oibus corporib; q̄ nati e' iunt. Subdividit in quantitativum,
 q̄ quantitas nati e' in sp̄o, & in Subiale, q̄ Subia nati e' in sp̄o. Quantitativum
 e' e' spej in factu coherenti dividendum sit in totis p̄s, quot s̄t spej q̄ntis.
 Subiale e' spej Subalterna; dividit in totis p̄s, q̄ fuerint Subia spej, in q̄ re
 giti: q̄m alijs e'ntib; dicitur Præsentia peculiariora Ubi assignaverit, n̄m
 tangantur: Ubi definitivum e', q̄ res e' tota in toto, & tota in q̄libet eius
 parte; s̄t in indivisibili. Dividit in sp̄iale, q̄ h̄ent res sp̄iales, ut Antus, &
 in corporale. Hoc subdividit in nati, & sp̄iale: nati est, q̄d fuerit Subia
 corpora, & aliud Accid; niale, si demandentur Quantis: q̄ e'nt tota in toto loco,
 & tota in q̄libet p̄e' dicitur. Sup̄nati, h̄e Quantitativum, & Subiale: q̄ h̄et
 p̄s dicitur in Eucharistia, cuius Subia, & cuius Quantis e' tota in tota hostia,
 et

De Duratione, & Habitu.

et tota in quibet eius pte.

Quares qd sit Ubi, qd huius punctum? Resp de finituum; qd Ubi de finituum est qd constituit rem indivisibilem in to; sicut tunc sit indivisibile p divisibilib; sed Ubi puncti constituit illud indivisibile: qd e definituum. Sicut Ubi habet Antos, relatus ad punctum. Si uo punctum poneret in to divisibile, tale Ubi tunc eet supriale.

De spib; sitas id dicendum e hae de figuris: sicut. n. figura varian' spe, facta quumq; mutoe in pib; subti; ita e sitas ex quumq; positione subiecti; cum constet ea sporis, oim' partium in toto.

Questio 3a

De Duratione, & Habitu.

Art. 1a

De Duratione.

Duratio e pmania intrinca rei in sua eia. Idest, Et sita ratis, e in trica, qd intrinca denominal rem durantem. Vn refellit opinio aris; qd dicit ee denominacione finitum desumptam a tempore primi mobilis; p qd subiecta quumq; denominat extrinca ad huc Socrates dicens durare; qd denominat Durat' est intrinca. Ut se hiet rati ad huc, ita se hiet ad tempus: Ita in to e qd finit' intrinca rem eadem; qd e corret tempori qd finit' intrinca, dicitur tem. 1o. Primum mobile intrinca denotatur durans qd durant' intrinca: qd e reliq; res denominatur intrinca durantes qd sunt dicit' intrinca; extrinca uo denotant' ab ipso 1o mobili.

Obi' Artes explicavit hoc Primitum p denominacione extrinca desumptas a 1o mobili: qd in illis consistit eius rati finit'. Ngr' Coi; Durat' n. p se fit, qd Duratio primi mobilis e nobis notior, usq; a. 2o temp' intrinca e spe Quant' successiva: qd n e finit' ad hoc Primitum. 3o temp' seu Durat' intrinca e pmore ad Quantem; qd tunc e actio mat' ad hoc Primitum uo, qd tunc e pmanio rei in eia. 3o. Res sub lunares dicit durare p unum annum 4o denominat' sumpta a 1o mobili: qd denominat' primo mobili; qd finit' ad hoc Primitum. 5o. Ad locum; qd illa denominat' n e alienius finit' affictis; subtem; qd tunc consistit; qd n e apta ad Primitum.

Queri

Spis huius Prænti: totu, qd spis vestium, ornamentor: ut
lyceatum, loriceatum, auratum, ignitum, locatum, daltatum, & cetera.

FINIS PRÆNT.

Sum.

Am.

D De Prænto Hebræo.

H

Caput decimum De Oppositis nobis.

In hoc capite numerat Philo quatuor species Opporum; nimirum Relativa, Jria, prima, Jdictoria. Oppositio autem e Relati^o in^o duo eam a simplici, qm ead^{em} res singl^{is} ut canis p^{er}ni, ac r^{ati}o eiusd^{em} ee n^{on} possunt.

Quaestio unica.

De Oppositis.

Art 1^a.

Quae sit Oppositionis natura?

Oppo^{sitio} facta sumpta e aliquod in se pugnantia. Et comprehendit oia, q a liquo mo^{do} in se repugnant, sicut primo dicitur, s. n. Oppo^{sitio} p^{er} se sumpta dividit^{ur} abstr^{acte} in Relativam, Jriam, privativam, et Relativam. Oppo^{sitio} facta sumpta e Relati^o unig^{is} Oppi ad aliud. P^{er} q^{od} oppo^{sitio} explicat^{ur} p^{er} omnia ad aliud: hoc autem est oppium Relativum: qm Oppo^{sitio} e Relati^o.

Defi^{nitio} autem porriata h^{ec}. Oppo^{sitio} e Relati^o in^o duo eam a simplici, qm ead^{em} res singl^{is} sit, et in aliud p^{er}ni, ac r^{ati}o eiusd^{em} ee n^{on} possunt. Relati^o p^{er} ni^o lo^{co} g^{er}is: reliq^{ue} parte lo^{co} p^{er}ni. P^{er} in^o eam a simplici, ut referat^{ur} oppo^{sitio} in duas p^{ar}tes, est in^o Jriam. P^{er} si t^{er}ti^o, qm in^o d^{iv}is^{is} t^{er}porib^{us} b^{er} p^oint a liqua Jria ee in ead^{em} subto, ut lux, et tenebre in aere. P^{er} in^o res singl^{is}, qm de re ead^{em} b^{er} p^oint affirmari Jria, Ut albo, est nigro r^{ati}o d^{iv}is^{is} in^oform. P^{er} in^o eam a p^{ri}mi^o qm in^o d^{iv}is^{is} id^{em} subto p^ont ee calidum, et frigidum. P^{er} in^o r^{ati}o eiusd^{em}, qm r^{ati}o d^{iv}is^{is} et h^{oc} p^ont ee p^{er}, et filius.

Art. 2^a

Quid sit Opporum sit q^uacta?

Dico.

Dico 1.° Oppium late sumptum dividit in Oppium p^{ri}imum, & imp^{ri}imum: illud est, qd fiet certum termin. ut cecitas opponit visus: hoc est, quod n^o vel unum certum termin, & opponit multis; ut nocte opponit rugibile, hinc illi, &c. Obi. Disparata p^{ri}mo est sit in eod subto: qd n^o sunt oppia. R^o s^ont, qd linea, superficies, & corpus habent duas disparatas p^{ri}mo dⁱvidentes, id est, q^uis: & t^u regulis in eod corpore. Sⁱnt multa Qualites in eod subto: qd possunt esse sit. Op, n^o q^u sunt duas dⁱvidentes aliquod q^uis, esse oppia disparate; De t^u illas, q^u sit esse negantur; Vg, nocte, & visio: n^o in linea, superficie, & corpore, & Qualitatum, q^u sit compatunt.

Dico 2.° Oppium p^{ri}imum dividit ad opposita in 4 membra numerata. P^{ri}, qd Oppia pugnant ut ens cum ente, & cum n^o ente. Sicut ente, t^u est ablutum, & t^u iⁿvia; & t^u Relativum, & t^u Relativum oppia. Sicut n^o ente, t^u negatio, & est oppio dⁱctoria; vel p^{ri}vaia, & est oppio p^{ri}vaia: & nullum aliud dat oppium. Nota: n^o ens n^o opponit n^o enti, qd factum esse n^o entis tollere ens p^{ri}imum, cum sit remotio sⁱc p^{ri}vaia, cum q^u pugnat. De nullis negat^o pugnant in se, ni^{si} voc^o alienius sⁱc positius; ut mutus opponit n^o mutis, & est, loquenti.

Dico 3.° Oppium disparatum facti sumptum dⁱvidit in alijs sp^{eci}. P^{ri}, qd oia disparata pugnant in det^{er}mate, & abiq^{ue} certa lege: unguod sp^{eci} sit est; Not dⁱvidunt in mag^{is}, & minus, q^u n^o dⁱctio sp^{eci}fica. Dico 4.° Oppia mate sumpta p^{ri}mo sunt autem Alogia, ut q^u res dⁱvis^o p^{ri}mo ad v^{er}ba dⁱctantur partim co^ount & p^{ri}mo, ut q^u res dⁱvis^o sunt tales, & negat^o p^{ri}vaia.

Dico 5.° Oppio in eod facti sumpta n^o dⁱvidit ad illa quatuor membra. P^{ri}, qd q^udam Relativum, & t^u r^{ati}o; ut iⁿvia, & disparata; q^udam r^{ati}o, ut p^{ri}vaia, & dⁱctoria: q^u n^o co^ount v^{er}ba. Dico 6.° Nec opposit^o facti sumpta est Univoca ad iⁿvia, & disparata; nec oppio r^{ati}o ad dⁱctoriam, p^{ri}vaia, & Relativam. P^{ri} est p^{ri}mo, qd oppio iⁿvia est sumpt^o, & disparata in q^u q^uid. P^{ri} est p^{ri}mo, qd dⁱctoria est mag^{is} Oppio, q^u p^{ri}vaia, & hoc q^u Relativam.

Art. 39
De Oppositioe Relativa.

Quaeres 1.° cc. hanc oppositioem, in q^u est est est est Oppio Relativa? Op in opi nione apperente Relat^ois, t^uri ad Relativum, exercet in iⁿ ip^{so} Relat^ois: in opinioe u^o a^ute, t^uri ad ablutum, fundat in una p^{ri}mo in ablut^o, & alia in Relat^ois.

Præterea, quod hæc dicitur prima oppositio. Totally tri oppositio ex pte tri equalitatis ex utraque
 Relatiōe, s; ex illa, q; fundari in tri abtuto; & ex illa, q; fundari in Relatiōe: q; sunt
 inseparabiles, & subordinata.

Quæritur, q; sit oppositio Relatiua? R; cæ Relatiōem aq; sit comparati
 u; q; in oib; æqualem seruat. Deniq; n; cæ Relatiōem rationem, s; ratiō: q; una Relatiō
 ratiō n; pot; fundari in alia, q; daretur passus in infinitum. Dicitur Actio se ipsa
 dicitur q; e; ratiōe dicitur. s; Relatiōem ratiōis oppositio: q; se ipsa opponit, n; galiam super
 additam: q; huiusmodi e; ratiōe tale, n; indiget alio, q; fiat tale. R; unam Relatiōem ratiōem
 n; opponi galiam ratiōem, s; ratiōem: q; nullum het inuicem.

Art. 4°

De oppositōe iuria

Iuria est ea, q; sub ead; quæ maxime distant, & ead; subto uicissim insunt, a q; mutuo
 repellunt, in ead; alterum insit a ratiōe. In prima parte, sub ead; quæ. s; ut albedo, & nigredo sub colore, & uirtus, & uirtus sub huius. Nunquam
 tri iuria cōiunt in sola quæ summo, q; ab uno iuris ad aliud dat; transitus, q; regit ma
 iorem similitudinem, q; in Generis summi. Nec Actio. Oppium a ratiōe dicitur iuria aut
 ead; sub quæ, aut ead; ipsa diuisa iuria, q; utroque iuria subalterna. Per hanc partem
 rejicitur oppositio prima, & dicitur, q; ead; ratiōe est et negium n; cōiunt sub ead; quæ.

In 2°, maxime distant, s; ut albedo, & nigredo sub colore, & uirtus, & uirtus sub huius. Nunquam
 q; ead; p;na, q; ead; ratiōe dicitur sub ead; quæ, ut albedo, & nigredo sub colore, & uirtus, & uirtus
 ut ead; n; dicitur alia ratiōe, q; sub ead; quæ magis distant, ut sub patibili q; sit. æque dicitur
 ut siccitas, & humiditas, atq; frigus, & calor.

Obj. 1° Auaritia, & liberalitas est iuria: & tñ n; distant maxime
 sub huius, q; tñ e; ead; ratiōe, s; ut magis distat a prodigalitate: q; iuria n; distant maxime sub
 ead; quæ. R; s; liberalitas, n; n; e; effecta iuria auaritia; q; hæc n; destruit o;ij
 illius aui: nam liberalitas het dupltem aui; primus largitio bonorū, & reuerſio
 eorund;. Liberalitas aut; opponit auaritia ratiōe primi aui, n; 2°. Prodigalitas distat
 magis Physic ab auaritia; a liberalitate magis distat morali; q; uirtutum magis
 distat morali a uirtute, q; ab alio uitio.

2° Error e; iuris opinioni: & tñ n; magis distat a sciã; s; ut
 a sciã; distat in uitate, & euidentiã; ab opinione uo in sola uitate: q; contraria

n distant maxime. Op. error, & sciam distare maxime sub eod. gr. vicio. Dest
 sub Alii: sub gr. aut. p. est sub opinione, error, & opinio maxime distant,
 q. errore opinio falsa, opinio e. u.

3. Haec albi, & haec nigri singul. magis distant, qm albi, &
 nigri in coi: & in coi. coiunt. p. in gr. Singul. uo. vicio, dest. vici. coiun. go. j. de
 scion. P. Ma; q. albi, & nigri singul. distant vici. diant. indiantium, q. p. p. vici. de
 n. vici. diant. coi. P. Ma; q. albi, & nigri singul. n. opponunt, n. vici. coiun; oppo. uo.
 diant. est. d. parata. d. singul. de. q. n. agunt. P. Ma.

In 3° parta. est. subto. uici. diant. insunt. itaq. h. vici. diant.
 pugnant. vici. subto, & ab eo. se. mutuo. expellere, n. in. quocumq. gr. vici. de. in. summo.
 Expulsio. autem. ual. potest. esse. formalis, ut. albedo. expellit. nigredinem. in. for.
 mando. su. b. i. e. t. u. m; uel. potest. esse. effectiua, ut. calor. ignis. expellit. frigus. ab. aqua. pro.
 uocando. effectiua. a. l. i. u. m. c. a. l. o. r. e. m. In. hac. definitione. intelligi. expulsio. forma. a. l. i. u. m.
 h. i. s. q. u. i. a. effectiua. non. conuenit. omnibus. contrariis. Per. hanc. particulam. refici.
 u. i. t. u. m. o. p. p. o. s. i. t. a. R. e. l. a. t. i. u. s.

Nota. Error, & scia; uirtus, & uirtus in coi. n. i. r. i. a. in.
 ai. signat. o. ex. e. r. i. t. e. t. n. n. o. p. p. o. n. u. n. t. p. o. r. q. u. a. l. i. b. e. t. i. n. f. e. r. i. o. r. a. s. e. d. p. e. r. e. a. f. a. c. t. u. m.
 q. u. a. u. r. s. a. n. t. c. i. r. c. a. i. d. e. m. o. b. i. e. c. t. u. m. & m. a. t. e. r. i. a. m. U. t. e. r. r. o. r. & s. c. i. a. d. e. c. h. e. d. e. m. c. o. n.
 d. u. c. i. o. n. e. u. i. r. t. u. s. & u. i. r. t. u. s. c. i. r. c. a. c. a. n. d. e. m. m. a. t. e. r. i. a. m. e. s. t. d. e. a. l. i. j. s. i. t. u. s. S. i. c. u. t.
 R. e. l. a. t. a. i. n. c. o. m. m. u. n. i. s. i. g. n. a. t. e. o. p. p. o. n. u. n. t. e. x. e. r. c. i. t. e. u. e. r. o. o. p. p. o. n. u. n. t. p. i. l. l. a. q. u. a. e. x. i. g. u. n. t.
 o. p. p. o. s. i. t. e. s. u. t. p. a. t. e. r. & f. i. l. i. u. s. U. n. n. r. e. p. u. g. n. a. t. d. a. n. i. i. n. e. o. d. e. m. i. t. t. u. s. s. e. n. t. i. a. M. e.
 t. a. p. h. y. s. i. c. a. c. u. m. e. r. r. o. r. e. M. e. t. a. m. a. t. h. i. c. a.

Ultima parta. i. n. j. a. a. l. o. r. u. m. i. s. t. a. n. a. p. o. n. u. n. t. o. p. p. o. s. i. t. e. s. q. u. i.
 t. e. j. q. u. a. d. e. o. i. n. s. u. n. t. s. u. b. i. e. c. t. i. s. u. t. e. a. n. t. e. n. o. g. e. s. t. i. n. t. s. u. c. c. e. d. e. r. e. o. p. p. o. s. i. t. e. s. s. a. l. t. o. m. & f. a. c. t. e.
 t. e. i. t. a. u. t. s. u. b. t. u. m. d. e. n. o. m. i. n. e. t. n. a. m. c. a. l. o. r. u. t. i. n. h. a. r. d. i. g. n. t. u. t. n. a. u. i. m. p. o. s. s. i. t. i. n. j. a.
 r. e. i. c. i. e. t. i. n. f. r. i. g. u. s. u. t. d. i. c. a. t. f. r. i. g. i. d. u. s.

Quaerit. i. n. j. a. o. p. p. o. s. i. t. e. R. e. l. a. t. i. o. n. e. r. a. t. i. s. P. o. a. f. f. i. c. i. q. u. i. d. a. n. i. n. o. p. p. o. s. i. t. e.
 i. t. a. Q. u. a. e. r. i. t. d. e. i. n. R. e. l. a. t. i. o. n. e. i. n. e. t. a. t. i. s. s. i. t. e. a. d. e. u. m. R. e. l. a. t. i. o. n. e. d. i. c. i. t. P. o. a. f. f. i. c. i. d. i. c. i. t. q. u. a.
 R. e. l. a. t. i. o. d. i. c. i. t. i. n. a. l. i. q. u. a. d. u. s. r. e. q. u. i. r. i. t. c. o. i. a. m. i. n. n. a. c. o. i. & d. u. i. c. e. m. q. u. i. p. r. i. a. s. d. i. c. i. t. i. s. s. e. d.
 h. a. e. c. e. a. d. r. e. q. u. i. r. i. t. a. d. R. e. l. a. t. i. o. n. e. s. i. n. t. i. s. q. u. i. d. e. e. a. d. R. e. l. a. t. i. o. n. e. I. t. e. m. d. i. c. i. t. u. m. d. e. o. p. p. o. s. i. t. i. o. n. e.
 d. i. s. p. a. r. a. t. a. e. s. t. n. r. e. l. a. t. i. o. n. e. r. a. t. i. s. & e. a. d. e. m. c. u. m. r. e. l. a. t. i. o. n. e. d. i. u. e. r. s. i. t. a. t. i. s.

Art. 5. 9

De oppositōe privatiua.

Oppōe privae huius, videlicet caria in subto detriato. Nōi huius illigētia, sicut in
oportione. Nōi caria, illigētia privatio. Distinguit autē oppōe privae a dicitōria;
quae in privanda dicitur medium, id est factum, quae negat factum, neque illigētia privatio; Ut lapis
nō est videns, neque caecus: in dicitōria nō dicitur medium, quae nō dicit aliquid de quo nō
est unum affirmare, et nō videns, et nō videns; ut patet in hoc, Sapientia.

Illud Philosophi proloquium; A privatio de huius nō dicitur regressus;
illigētia, quae privatio talis est, ut sit auferat. factum, videlicet caria; Ut nō dicitur nati magis
ad a caritate ad usum, quae caritas est privatio auferens usum, videlicet caria. Unde
in aere nati dicitur regressus a tenebris ad lucem, quia tenebra auferentes lucem
nō auferunt Solem, quae eius causa. Sed est de frigore in aqua post calorem, deum
quae huius in hoc post somnum, de vita post mortem in usum, et culicibus. Patet op-
positio privae, et dicitōria se invicem, quae ea altera se habent eorum gregatium.

Art. 6°

De oppositōe contradictoria

Oppōe contradictoria est huius, et eius negatio. Nōi habitus, illigētia facta privatio; nōi negatio, illi
gratia magis negatio, et est privatio. In magis contradictoria videlicet caria de subto privatio; Ut huius
caecus quae subto privatio, et est magis in ha oppōe contradictoria videns, aut nō videns;
Sicut homo caecus nō fecit factum, id est visum, et est magis in ha oppōe magis dicitur medium in
oppōe contradictoria, cum in ha contradictoria videns, aut nō videns, et est magis in ha, atque in
latere.

Quaestio: Si privatio continet sub negatione, oppositio privae includet in dicitōria
tōria; et inter nō efficit aliud membrum dictum. Nam sequitur, quae in privae oppositio du-
mā privae, quae distinguit a negatione rigore. In dicitōria tōi sumis negatio patet
videt a subto detriato. Quae aut privatio tōi tōi videt aliquid, quae abstracta ab inferiori; in se
magis sic nō continet sub illo.

Quaestio: Si oppositio contradictoria sit omnium magis? Responsum: Pr, quae
illa oppositio est maior, cuius tōi sunt magis incompatibiles, et magis iniuri: sed hi oppositio
magis ita se habent: quae illae maior reliquis. Pr, quae duo Relata prout esse sit

rii diuersi; itam duo jria, saltem diuisi; jdictoria minime. Dein jria, & pua
admittunt medium: n' uo jdictoria. Tand' jdictio e' ca' aliar' oppoim; qd' n'ist unum
oppoim feat negoim a alteris, n' illi opponit: Id' jdictioe negat' eius fra: qd' est
maior omnium.

Obj: Cetera oppoij includunt jdictoriam, & addunt aliquid
sup' illam, nempe suum peculiarem min: qd' est maioris illa. Rp: si reliqua oppoij su
man' qut in cludunt jdictoriam, ee' maiores r'oe illi, n' uo r'oe sui. Si uo sumant in
d' quod tenet ex se ee' minores: s'igt' esse minunt oppoim jdictoriam tollendo illi min
tam eius repugnantiam, ad conuertendo illam ad certum quj.

2. Magis distat illa, in' qd' est medium, qm' q' est immediat' ; si
qd' illa separant' q' tale medium: sed in' jdictoria, n' d'at' medium; in' p'ua, & jria
clar: qd' haec sunt magis oppoij, qm' illa. Rp: Ma' ee' uam de distia locali, n' uo de
diu'site' nae, q' qm' n' het' medium nullam etiam het' coiam, Id' totalem distiam.

Ult: Minus requir' ad oppoim jdictoriam, qm' ad jriam: q' haec
e' maior. P' Anj, qd' ut subtm dicar' jdictoriae, n' alunt, s'at' e' tere medium ali
quem colorem: ut uo dicar' jrium albo, necesse e' tere nigredinom, q' plus distat a
lanclore, qm' medius color. Rp: dist' Anj. Minus requir' entit'y, concedo Anj; distan
tia, & dyconuenientia, n' Anj. Nam utraq' pars jrior' e' positua; jdicentium uero
una e' p'ua, altera negiua; q' magis distant, qm' duo p'ua.

FINIS PO TPRÆNTORJ.